

CARTIER Rotonda

Péter DEMÉNY s-a născut la 24 iulie 1972 la Cluj. Poet, prozator, traducător, blogger. Studii filologice la secția maghiară-română a Facultății de Litere a Universității Babeș-Bolyai din Cluj (licență în 1995, masterat în 1997). Și-a dat doctoratul în 2014, cu o lucrare despre poezia lui Zsófia Balla.

A fost redactor la Editura Kriterion, apoi, publicist comentator la cotidianul *Krónika* și la săptămânalul *Erdélyi Riport*. Mai târziu, a devenit redactor la revista literară *Látó*. În prezent, este redactor-șef la revista *Matca Literară* din București.

Volume apărute în românește: *Ghidul ipocriților* (eseuri; Cartea Românească, 2013), *Pălăvrăgeala vagabonzilor* (eseu în dialog cu Doru Pop; editura Charmides, 2017), *Splendidul mistreț* (roman; Curtea Veche Publishing, 2020), *Vârtej în reluare* (roman; Curtea Veche Publishing, 2023).

Péter Demény

Scrisoare
din savană

Poeme

R o t o n d a

CARTIER

CARTIER

Editura Cartier, SRL, str. București, nr. 68, Chișinău, MD2012.

Tel./fax: 022 20 34 91, tel.: 022 24 01 95. E-mail: vanzari@cartier.md

Editura Codex 2000, SRL, Strada Toamnei, nr. 24, sectorul 2, București.

Tel/fax: 021 210 80 51. E-mail: codex@cartier.ro

cartier.ro

cartier.md

Cărțile Cartier pot fi procurate online pe cartier.ro & cartier.md

și în toate librăriile bune din România și Republica Moldova.

Cartier eBooks pot fi procurate pe iBooks și pe cartier.ro & cartier.md

LIBRĂRIILE CARTIER

Librăria din Centru, bd. Ștefan cel Mare, nr. 126, Chișinău.

Tel./fax: 022 21 42 03. E-mail: librariadincentru@cartier.md

Librăria din Hol, str. București, nr. 68, Chișinău.

Tel.: 022 24 10 00. E-mail: librariadinhol@cartier.md

Librărie online, cartier.ro, tel. 0785 199 823.

E-mail: codex@cartier.ro

Librărie online, cartier.md, tel. 068 555 579.

E-mail: vanzari@cartier.md

Comenzi CARTEA PRIN POȘTĂ

CODEX 2000, Str. Toamnei, nr. 24, sectorul 2, 020712 București, România.

Tel./fax: (021) 210.80.51. E-mail: codex@cartier.ro

Plata se face prin ramburs, la primirea coletului.

Colecția *Rotonda* este coordonată de Em. Galaicu-Păun

Editor: Gheorghe Erizanu

Lector: Em. Galaicu-Păun

Coperta: Vitalie Coroban

Design/tehnoredactare: Marina Darii

Prepress: Editura Cartier

Tipărită la Bons Offices

Péter Demény

SCRISOARE DIN SAVANĂ

Ediția I, mai 2024

© 2024, Editura Cartier pentru prezenta ediție. Toate drepturile rezervate.

Cărțile Cartier sunt disponibile în limita stocului și a bunului de difuzare.

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Demény, Péter.

Scrisoare din savană: Poeme/Péter Demény; coperta: Vitalie Coroban; design:

Marina Darii. – Ed. 1-a. – [Chișinău]: Cartier, 2024 (Bons Offices). – 76 p. –

(Rotonda/colecție coordonată de Em. Galaicu-Păun, ISBN 978-9975-79-907-2).

[500] ex.

ISBN 978-9975-86-767-2.

821.135.1-1

D 29

fântâna

să nu crezi că poemul
e adevărul curat
să nu crezi nici că
poemul nu e adevărul curat
lucrurile care zac
în mine și despre care
habar n-am ies la
suprafață prind
contur și-abia
atunci le înțeleg
și eu cât pot
temerile mele
zvelte și bucuriile
mele grațioase
soarele care se
oglindește în apa
fântânii e și nu
e soarele de pe cer

Crucea

Pe patul de viață oare ce procese de conștiință mai facem?
Aș fi fanul absolut al lui Calistrat Bogza care spune că
pentru o faptă numai o răsplată, dar baltagul conștiinței
se tot prăvălește peste mine. Sunt într-un roman de
transhumanță: cobor de pe cruce și mă urc la loc. De ce
bat clopotele, Isuse? Să mai înțeleagă omul ceva.

trei parale

i-am trimis unui jurnalist 100 de lei
pentru că are o pensie socială de doar
600 și să ajut cu ceva
atât am putut am rate
la chiria mașinii și a apartamentului
rușinea neconștientă a statului nu e
mai mare decât rușinea conștientă a mea
îmi duc empatia la exchange office
și mai vreau și o medalie de bronz măcar
empatie de trei parale
bate-l dumnezeu să-l bată
dar mai trimit și 4 euro lunar
la o asociație de întraajutorare
m-am scos probabil mă așteaptă raiul
îți închin un imn ție veacul empatiei arghirofiliei
încă și articolele astea posesive sugerează
că ești un secol meschin
nu pot să sper decât că mai trimit și alții
și sărmanul o să primească vreo 1000 de lei măcar
iar eu o să rămân cu rușinea
dar o voi uita firește
câteodată mă mai uit la ea în
albumul pe care i-am deschis rușinilor mele

când apar oameni care au nevoie de ajutorul meu
mă simt un albert schweitzer de mihalache
cum trece timpul devin tot mai modest

Confesiune

Te iubesc, minoritate bănuitoare.
Maghiari, lgbt, rromi, eu vă iubesc.
Mereu frustrați, mereu focusați pe voi înșivă,
mereu victimele propriilor răni.

Distanțându-mă de unii, nu am
reșit să mă distanțez de toți,
să mă protejez destul,
să mă înțeleg pe mine însumi.

Vă iubesc, pe bune acum.
Nu mă lăsați în comoditatea mea,
nu mă suportați să stau doar așa,
neproblematic cum sunt eu oricum.

Vă iubesc și-mi amintiți ce sunt,
un minoritar jignit întotdeauna.
A trecut o zi, dar vine mereu alta
și rănilile îmi țin loc de viață.

Frunze

De ce-ai murit, bunico? Încerc să înțeleg asta de 25 de ani. Acum, știu deja că nu numai tu m-ai iubit; mi-am dat seama și că iubirea este în multe feluri. Totuși, atunci, pentru copilul de 26 de ani, erai singura persoană care l-a iubit. Atunci, cum de-ai putut să mori? Nici mormântul n-a vorbit cu mine. Încă mi se pare o mare nedreptate. Mersul naturii și cel al iubirii n-au nimic în comun unul cu celălalt. Dar lacrimile cad ca frunzele într-adevăr.

Savană

Ce frumos ar fi dacă părinții ne-ar și omori s-ar închide ciclul natural al vieții nu s-ar întâmpla nimic nenatural mă uit câteodată la leii care fac bale la gură și își omoară odraslele mulți ani mi-a fost milă de puiuți dar acum cred că leii măcar sunt sinceri autentici și naturali mulți nu am avut acest noroc cu toate că nu ne-am născut pe savanele atât de nemiloase

iona

mă trag în jos pe mine însumi, parcă aş fi o minge medicinală în propriul meu gât. nu mai am umor, nu mai am bucurie, nu mai pun litere mari. nu mai am nimic, doar ştreangul ăsta pe care-l tot înghit. sunt iona şi balena, sunt ninive şi curvele. pe dumnezeu ar trebui să-l înghit, dar nu pot.

Vânătoare

Să fii ca mangusta în fața cobrei: neînfricat când întâlnești probleme. Mai ales problemele izvorâte din tine au nevoie de dârzenie și dinți ascuțiți. Să nu te amăgești: o secundă, și hâârș! cobra te-a și injectat cu veninul mortal. Dansează cu grație și concentrându-te mereu. Și-atunci poți să dansezi mai târziu fără să te gândești la ceva mortal, doar la viață. Pur și simplu.

omor

cred că cea mai
mare virtute a mea
e că nu am omorât-o
pe mama, ba chiar
am încercat s-o iert. n-a
fost tocmai ușor. să crezi că
nu te iubește nimeni, apoi
să accepți asta și să crezi
că ai acceptat. oricine
mă judecă e invitat
la un omor în care
nu vede lama cuțitului
de lacrimi.

România

Ești ca stadionul CFR în care
juca Estinca și toți eram
extaziați * ca oserul în care
ne-am plimbat cu Ema și
un domn mi-a zis că sunt
într-adevăr complicat dacă
îmi place Ady * ca
furnicarul care se desface sub
ochii mei din avion * ca rănille mele
pe care nu mai pun sare să supureze
poezii din ele * Ești ca un cașalot uriaș
în care eu, acest Gepetto care-și
caută menirea, visez să ajung
la malul benevol,
poate mă așteaptă Pinocchio * te
iert pentru că niciodată n-am reușit
să plec din tine, deși visez și eu
Martha' s Vineyard sau Palma
de Mallorca * dar mă urc în Coloana Infinitului
și râd în hohote ca Mușatescu * cașalotul n-are
decât să se întoarcă din nou pe meleagurile
dorurilor mele care o să-m-apuce mereu

Psalm I.

Tenebrele mele tu le cunoști,
Doamne, pentru că tu le-ai creat,
nu-i așa? Nu înțeleg cum nu poți
odată să faci un oraș fără cartiere
hidoase sau întunecate, unul în
care curg râuri limpezi și copiii
zâmbesc mereu cu stele-n ochi.
Ai nevoie de păcat, asta înțeleg
foarte bine, dar totuși, măcar
odată! Încearcă, chiar te rog.
E și asta o cale să afli câte ceva.

Psalm II.

Ce fiară cumplită e iertarea!

Trebuie să-ți trăiești infidelitatea,
să fii dobitoc, nemilos,
meschin, mușcat și mestecat
de remușcări

ca să-ți ierți mama care n-a făcut
decât să trăiască cum a putut
și să lași copilul din tine –
câteodată, mai urlă oricum.

Bulgărele

Și unde e iubirea
corectă, mă rog frumos? Poate
e ca o masă, are 100 x 70, e din
lemn șlefuit, vopsit maro? Sau ce
naiba mai e și asta? Părinții
te-au iubit cum au putut, poate
și fata ta s-a așteptat la altceva
de la tine. Ce notă să-ți dea?
Nu vezi că deja nici vara nu e soare,
nici iarna nu e zăpadă? Și-atunci tu
vii cu iubirea? Încercăm toți, asta-i
secretul și întregul adevăr. Mai departe,
Dumnezeu e singurul care are dreptul
să judece. Poate nici el. Cine nu moare,
să binevoiască să tacă. Iar tu liniștește-te
odată, îndrăznește să-ți bei vara
cu un bulgăre de zăpadă.

Saga

1

Și totuși, mi-e greu să
merg la tata. Numai mă gândesc
la asta, și deja aud urletele:
„Dumnezeii lui tac-tu!” O, maghiarii
sunt altfel, ce să zic. Dacă nu găseai
orice din prima, dacă n-ai reușit
ceva din prima, dacă ai pus ceaiul
fierbinte în chiuvetă să se răcească,
dacă... nici nu știai de ce și-ți era frică. Îți
era groază! L-am așteptat cu inima
strânsă mereu. „Filozof tâmpit!”, îmi zicea.
Îl uram din tot sufletul. Și-acum e un bătrân
veștejit și vlăguit care abia mai merge. Ce, eu
n-am inimă?! Ba da, și simt cum se rupe
de tensiune și de rușine. Ar trebui
să am un blazon cu o față încinsă de focul
umilinței și al rușinii.
Și totuși nu pot să mă duc
la tata. Ne haragudj, édesapám. Ne mai
întâlnim când putem.

2

Iar fiică-mea, o tristețe pură. Degeaba
îi explic și-i povestesc, ea îl iubește totuși.
Deja nici nu-i mai povestesc. Mi-e și rușine:
nu vreau s-o cresc în ura bunicului ei. Dar mă
zdrăngănește că nu înțelege. Știu că n-are experiențele
acelea dar mă doare că nu-i doare ceea ce mă doare pe
mine. E un soare arzător și palid peste noi.
Sunt un fiu trist, un tată trist. Ce să-mi mai trebuiască?